

Příloha k protokolu o SZZ č. ....

FF JU v Č. Budějovicích

Vysoká škola: .....

Ústav estetiky

2. 9. 2010

Datum odevzdání posudku: .....

Tereza Sluková

Jméno: .....

Estetika

Obor: .....

Recenzent * / Mgr. Filip Hotový, Ph.D.
bakalářské práce

Vedoucí */

Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.

.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Umění a rituál: Návrat umění do rituálu

.....

Umělecká tvorba a rituální jednání reprezentují konstitutivní činnosti nejstarších lidských kulturních dějin. Jakkoli jsou jejich role v současnosti odlišené, jejich původní afinita je nesporným historickým faktem (rituál jako nástroj symbolické komunikace nesený uměleckou formou a afirmativní, sociálně-integrační aspekt umění a rituální charakter jeho tvorby). Současný poměr mezi oběma oblastmi je však možno klást jako otevřenou otázku a právě ona tvoří východisko bakalářské práce Terezy Slukové.

Má li být tematizace vazby mezi těmito fenomény možná a produktivní, je třeba mít dobré ponětí o tom, co se srovnává. Protože je definice v tomto ohledu typickým nástrojem poznání, autorka se pokouší v prvních pěti kapitolách vytěžit prameny, které se vymezením rituálu zabývají. Po zvážení několika strategií dochází zaprvé ke *strukturálnímu popisu rituálu* jako děje, který je od své konceptuální složky oddělitelný pouze pojmově. Není ani čistou myšlenkou (konceptuálním) ani pouhým pohybem (behaviorálním), obě sféry (dej a myšlenka) se v sobě navzájem odrážejí, k čemuž připojuje i *funkcionální definice rituálního jednání* jako mimetického děje s povahou příznačného opakování různých úkonu a jejich uspořádání, které má jako kulturně univerzální prostředek symbolické komunikace pro danou societu základní afirmativní roli. (s. 11)

V následující části práce, kde hodlá zrcadlově vymezit pojem umění, je již výkon studentky o poznání rozpačitější. Ačkoliv se autorka v jejím úvodu zavazuje k průzkumu definice pojmu umění, v prvním odstavci nás informuje, že největší zřetel miní brát na užité umění (proč?), které podle ní dosáhlo největšího rozkvětu za blíže neurčené urbanistické expanze (s.12), aby o několik stránek níže pro změnu hodlala přihlížet zvláště k proměnám na poli malby. Text je tak od prvních řádek (páté kapitoly) značně nesourodý a není přesně jasné, co tato kostrbatá směs postřehů z umělecké historie, problémů definice pojmu umění i obecně kulturních komentářů přesně sleduje. Chaotičnost narůstá s následující kapitolou „Proměna základních pojmových pilířů v moderním umění“, která se opět z části vztahuje k již rozpracovaným problémům filosofie moderního umění (Welsch, Lyotard) z kapitoly předchozí. Následuje kapitola „Rituál, umění, hra, slavnost“, kde je pojem „hra“ představen jako nový princip, který dokáže sjednotit slovy autorky „vnímání umění“ po avantgardní destabilizaci jeho tradičních konstituentů. Zařazení a zvážení Gadamerovy koncepce umění jako hry, symbolu a slavnosti se pak jeví (s ohledem na hledání afinity umění a rituálu) jako po mnoha nejasných odstavcích prvním srozumitelný krok. Jako nemilé překvapení proto

působí další kapitola „Artworld, Instucionální (*sic*) analýza a konceptuální umění“, v rámci níž je čtenář po kostrbaté metodologické či propedeutické vložce, věnované logice definičních strategií vržen zpět k příběhu definice pojmu umění, přerušeném a nedokončeném výše. Celkově rozpačité zavlečení konvencionálních či askriptivních definic do diskuse o vztahu mezi uměním a rituálem nakonec korunuje nepřesvědčivé vysvětlení tohoto kroku: autorka spatřuje jistou paralelu v transsubstanciaci v rámci rituálních úkonů (např. eucharistie v římskokatolickém ritu) a transfiguraci všedního v umělecké dílo u Artura Danta. Po rozboru Dickieho verze institucionalismu následuje zcela disproporční, a z hlediska tématu nepodstatný rozbor Levinsonovy historické definice umění. V kapitole „Vznik konceptuálního umění a jeho role v znovunalezení rituální roviny“ studentka ne zcela vhodně užívá výrazu konceptuální umění (patrně jako synonymum pro novou avantgardu), když pod něj řadí happeningy i popart a připojuje referát na téma Binkleyho protiestetické minimální institucionální definice. Text na tomto místě (avšak i jinde) působí, jako kdyby Tereza Sluková minila zúročit veškeré nabyté vědomosti svého studia, což je však pro výsledek práce strategie ne zrovna šťastná.

Kapitola „Umění a rituál“ by již podle názvu měla nabídnout finální syntézu a pointu přípravných kapitol. Zaujme rozbořem vztahu mezi zkoumanými fenomény ve smyslu jejich vzájemné obsaženosti: rituál v umění a umělecké dílo ve službách rituálu. Čtenář má tak na chvíli pocit, že se autorka konečně navrácí k problémům, které se zvoleného tématu skutečně dotýkají. Namísto toho se zde však záhy opět setkáváme s jinde rozpracovanými či letmo nahozenými tématy. Tereza Sluková se vrací ke sporné tezi o rituální podstatě transfigurace všedního v procesu askripce statusu umění, jakož i ke Gadamerově dostatečně a jinde pojednané koncepci umění jako hry. Autorčin mnohdy neobratný způsob práce s myšlenkami konečně demonstruje následující věta: „Při zmínění institucionální analýzy si můžeme všimnout, že rituálu je zde využíváno při hledání definice uměleckého díla.“(s.32) Bohužel, takto deformujících vyjádření je především ve druhé části práce věnované vymezení umění mnoho.

Úplné finále práce nakonec přináší posední překvapení. Na dvou stránkách závěru autorka zavádí nový text, který doslova uvede jako „jeden z nejpodnětnějších zdrojů pro analýzu spojení mezi rituálem a uměním“ (!) - problému hodnocení konceptuálního (v) umění věnovaný článek Rogera Seamona. Paralela mezi percentuálním (*sic*) a konceptuálním (umění) na jedné straně a percentuálním (*sic*!) a behaviorálním (rituál) na straně druhé jako možný způsob afinity mezi uměním a rituálem alespoň poskytuje vysvětlení, proč má pro její analýzu takový význam konceptuální umění a jeho teorie (např. zařazení Binkleyho).

Tereza Sluková obhajuje bakalářskou práci, která zůstala bohužel nedotaženým torzem dobře a zajímavě postaveného problému. Vzhledem k jistým potížím s hladkou formulací myšlenky v psané formě se časová tíseň, do které se při psaní jinak talentovaná studentka sama dostala, se ukazuje podle mého jako zásadní negativní činitel, který ovlivnil kvalitu předvedeného. Přes výše uvedené výtky však nelze přehlédnout vcelku podařenou první část práce věnovanou rituálu a poctivou a korektní práci s literaturou. Práci proto doporučuji k obhajobě s návrhem klasifikovat ji jako velmi dobrou s tím, že je tento stupeň podmíněn přesvědčivým průběhem obhajoby.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **velmi dobře**

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Praze 2. 9. 2010
V ..... dne .....

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte